

Grad Bogenšperk, eden izmed glavnih nosilcev turističnega razvoja občine Šmartno pri Litiji

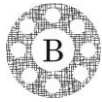
Renesančni grad Bogenšperk je eden izmed najlepših in najpomembnejših gradov na Slovenskem; ima najvišjo kategorijo nacionalne zaščite – je spomenik državnega pomena. Grad je tudi spomenik delovanju in delu Janeza Vajkarda Valvasorja, ki je v obdobju bivanja na gradu ustvaril eno najpomembnejših del v slovenski zgodovini, Slavo Vojvodine Kranjske. Skupaj z ostalimi muzejskimi zbirkami, kvalitetno vsebino, pestrim kulturnim dogajanjem in izvrstno arhitekturno zasnovo je grad prepoznaven tako v nacionalnem kot mednarodnem merilu.

Grad ima dobro prometno navezavo na dolnjski avtocestni krak. Leži na severnih obronkih dolnjskega gričevja, tako rekoč v središču Slovenije, ob glavni cestni povezavi Dolenjske in Zasavja. Tu se križajo poti za smer Litija - Ljubljana oziroma Litija - Zagorje, nato v Kostrevniško dolino proti Moravčam in mimo Bogenšperka skozi Temenico do ceste Ljubljana - Zagreb ter skozi Zavrstniško dolino čez Trebeljevo proti Ljubljani. Ta središčna lega grad postavlja za osrednjo figuro razvoja turizma v regiji, saj letno privablja več kot 40.000 obiskovalcev.

Grad je bil sezidan v prvi polovici 16. stoletja in ima tipično štiriraktno obliko. Sestavljen je iz štirih neenakih stolpov in štirih neenakih hodnikov s katerimi so stolpi povezani. Vhodni portal je izdelan v gotskem slogu. Osrednji lik, ki že se že vse od leta 1672 vpleta v zgodbe gradu, je znameniti slovenski polihistor in znanstvenik Janez Vajkard Valvasor, ki je bil lastnik gradu kar 20 let in je v njem spisal svoje najbolj znano delo Slava vojvodine Kranjske. Preko muzejskih razstav obiskovalec spozna zgodovino gradu in njegovih lastnikov. Na gradu so ohranjeni vsi pomembnejši prostori, ki obiskovalcu naslikajo življenje preteklega časa in pričajo o bogatem delovanju Valvasorja. Obiskovalec spozna Valvasorjevo dnevno sobo, bakrotiskarno, knjižnico, grajsko kapelo, si ogleda geodetsko zbirko, naravoslovno zbirko in zanimivo razstavo z naslovom »Prizorišče človeške smrti«. Razstava obiskovalcu razkrije duhovno podobo časa, v katerem je, izpod Valvasorjevega peresa, nastalo istoimensko delo. Obiskovalec lahko izbere klasično voden ogled ali pa se z animiranim ogledom vrne nekaj stoletij nazaj, v Valvasorjev čas.

Na gradu je tudi galerija, ki je namenjena občasnim razstavam. Skozi leto se zvrsti do pet razstav, različnih tematik in vsebin. Grad Bogenšperk je eden izmed prvih gradov v Sloveniji, ki se je začel ukvarjati s poročno dejavnostjo in je to tradicijo ohranil vse do danes. V preteklem letu so bili poročni protokoli skrbno prenovljeni in z dodano ponudbo zdaj bližje mladoporočencem, ki si želijo bolj osebne izkušnje. V povprečju se na gradu poroči 40 parov letno.

Grad ima moderno opremljeno konferenčno sobo, ki daje tudi prostor izvedbi različnih delavnic, srečanj, konferenc, izobraževalnih in kulturnih dejavnosti. Grajski prostori so primerni za izvedbo poslovnih dogodkov. Ponudbo dopolnjuje tudi grajska Krčma, ki ponuja različna kulinarična doživetja. V grajski kleti se je jeseni 2019 odprla zoričnica mesnin Wagen, ki začinja še eno uspešno zgodbo produktov pod novo blagovno znamko Wagensperg. V začetku leta 2020 se je ponudbi teh izdelkov pridružila še penina Wagensperg. Vodenemu ogledu gradu se lahko tako doda tudi ogled kleti in degustacija mesnin z vinsko spremljavo. Okoli gradu je speljana naravoslovna pot in sodobna trim steza. Gradu pripadata tudi dva objekta, ki sta tudi predmet obravnave tega projekta. Zaradi svoje lege v središču Slovenije in prijazne okolice je grad Bogenšperk priljubljena izletniška točka.

Grad Bogenšperk je pomemben kulturni spomenik in hkrati središče kulturnega dogajanja v regiji. Leži v občini Šmartno pri Litiji, ki je ena najmlajših v Sloveniji. Na 95 km² površine danes prebiva nekaj več kot 5500 prebivalcev. Občina leži v zahodnem delu Posavskega hribovja, na nadmorski višini 252 m. Osrednja točka Šmartnega pri Litiji je mogočna novogotska cerkev sv. Martina, po kateri je kraj dobil svoje ime. Širše območje gradu je pokrito z gozdovi, ki bogatijo in dopolnjujejo turistično ponudbo. Po pokrajini so speljane številne tematske, kolesarske, pohodniške in učne poti. Bajdurova port, Panoramska javorska pot in Valvasorjeva krožna pot, Javorska energijska pot po katerih se lahko obiskovalec sprehodi sam ali pa se udeleži kakšnega pohoda, npr. Humarjevega, Levstikovega, pohoda po Jablaniški dolini, Žafranovega pohoda. Domačo kulinariko lahko obiskovalec spozna na skrbno obdelanih kmetijah, ki se v večji meri poslužujejo ekološkega načina kmetovanja. V občini je nekaj spomenikov kulturne in sakralne dediščine; romarske cerkve, graščine, arheološko območje, ruševin gradova, itn.

V zavedanju poslanstva predstavitve kulturnega spomenika državnega pomena najširšemu krogu zainteresirane javnosti, Javni zavod Bogenšperk, kot upravljavec gradu, objekt stalno in ustrezno obnavlja ter vzdržuje, prav tako stalno nadgrajuje njegovo ponudbo z novimi aktualnimi in kvalitetnimi vsebinami. V preteklem letu se je na gradu vzpostavil Rusko-slovenski center Davorina Hostnika, ki utrjuje načrtovano mednarodno sodelovanje.

Grad Bogenšperk predstavlja danes osrednjo figuro razvoja turizma v regiji. Skladno s tem, se je v Javnem zavodu Bogenšperk začrtala strategija razvoja celotne turistične podobe šmarske občine in se v preteklem letu začela tudi intenzivno izvajati. Pridobitev novih nastanitvenih kapacitet na območju gradu Bogenšperk je nujen korak pri izvajanju omenjene strategije razvoja turizma v občini Šmartno pri Litiji.

Pripravila: Maja Istenič, Javni zavod Bogenšperk

Šmartno pri Litiji, 25. februar 2020